

Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om "Främjande av digital kompetens, digitala färdigheter och digital integration" (förberedande yttrande)

(2011/C 318/02)

Föredragande: **Laure BATUT**

Den 24 januari 2011 beslutade Europeiska kommissionen att i enlighet med artikel 304 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt rådfråga Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om

"Främjande av digital kompetens, digitala färdigheter och digital integration"

(förberedande yttrande).

Facksektionen för transporter, energi, infrastruktur och informationssamhället, som svarat för kommitténs beredning av ärendet, antog sitt yttrande den 22 juni 2011.

Vid sin 473:e plenarsession den 13–14 juli 2011 (sammanträdet den 13 juli 2011) antog Europeiska ekonomiska och sociala kommittén följande yttrande med 136 röster för och 2 nedlagda röster.

1. Slutsatser och rekommendationer

1.1 Ojämligheterna i tillgången till informations- och kommunikationsteknik är en förlängning av de ekonomiska och sociala ojämligheterna: Det är mycket viktigt att snabbt utveckla tillväxten och sysselsättningen och att på ett framgångsrikt sätt hitta en väg ut ur krisen.

1.2 För att varje medborgare på ett kritiskt sätt ska tillägna sig innehåll i alla mediala verktyg gäller det 1) att vara ansluten till internet, 2) att kunna hantera utrustningen, 3) att behärska tekniken, 4) att vara utbildad för att använda denna teknik, 5) att vara en del av det digitala samhället.

1.3 E-integrationen måste vara en global strategi och den digitala kompetensen måste vara en garanti för varje medborgares frigörelse, oberoende av samhällsställning. EESK anser att EU och medlemsstaterna bör garantera tillgång till digitaliseringen genom livslång e-lärande för att kunna utöva ett arbete och/eller av personliga skäl och för att kunna utöva sitt EU-medborgarskap.

1.4 Tillgången till infrastrukturen och till verktygen bör betraktas som en grundläggande rättighet.

1.5 EESK vill att EU och de nationella och lokala myndigheterna ska använda de befintliga dialogstrukturerna för att möta företrädarna för det organiserade civila samhället i syfte att bättre fastställa de verkliga behoven.

1.6 Den kvalitet, innovation, öppenhet och tillgänglighet som man kan förvänta sig av tjänster i allmänhetens intresse och av förvaltningarna i EU och dess medlemsstater är själva grunden för e-integrationen.

1.7 Eftersom digitaliseringen i stor utsträckning berör samhället ⁽¹⁾ och eftersom 30 procent av hushållen ännu inte var anslutna till internet 2010 ⁽²⁾ anser EESK att EU bör spela en

pådrivande och vägledande roll för att ge medborgarna lika möjligheter och att EU i denna fråga redan nu skulle kunna ge medlemsstaterna en samordnad inriktning, där man inbegriper kravet på skydd för dokumentssäkring av metoder och uppgifter. EESK förespråkar en samordning mellan EU och medlemsstaterna för att stödja e-integrationen.

— Av de äldre genom att

— göra "Europaåret för aktivt åldrande" (2012) till ett tillfälle för EU att framhäva den roll som informations- och kommunikationstekniken spelar för att förena generationerna, för att de något yngre arbetstagarna ska kunna fortsätta att vara aktiva, för att de äldre inte ska isoleras och för att öka de äldsta EU-medborgarnas livskvalitet,

— hjälpa de äldre att tillägna sig de digitala färdigheterna genom utbildning och lokal handledning,

— se till att målsättningar, utrustning och programvara är tillgängliga för att i första hand väcka intresse och därefter behov,

— skapa lokala projekt inom e-hälsovård, återskapandet av ett kollektivt minne som kan gälla kvarteret där man bor, självbestämmande och för att återskapa en social tillhörighet.

— Av de funktionshindrade genom att

— göra det möjligt för dem att genom informations- och kommunikationstekniken delta i samhället på en icke-diskriminerande grund, under förutsättning att man garanterar e-tillgängligheten och att tekniken är lätt att använda,

— via kommissionen kräva av industrin, formgivarna och konstruktörerna en utformning avsedd för alla ("*design for all*"), och en klausul om e-tillgänglighet för utrustning och programvara på importmarknaderna och att åtgärder ska vidtas för att kräva spridning av informationsteknik i hemmet, för allmänna och privata kommunikationer, inom byggnation, etc.

⁽¹⁾ EGT C 116, 20.4.2001, s. 30; EUT C 77, 31.3.2009, s. 60 och s. 63; EUT C 175, 28.7.2009, s. 92; EUT C 317, 23.12.2009, s. 84; EUT C 128, 18.5.2010, s. 69; EUT C 255, 22.9.2010, s. 116; EUT C 48, 15.2.2011, s. 72; EUT C 54, 19.2.2011, s. 58; EUT C 107, 6.4.2011, s. 44 och s. 58; EUT C 218, 23.7.2011, s. 130.

⁽²⁾ Se Eurostat, STAT10/193, 14.12.2010.

- Av låginkomsttagare genom att
 - stödja produktionen av programvara som är tillgänglig och anpassad för minoritetsgruppernas behov,
 - stödja avgiftsfria allmänna internetjänster på viktiga och strategiska platser i städerna och eftersatta områden i städerna,
 - ge möjlighet att genom e-lärande fortbilda och kvalificera sig för en anställning,
 - underlätta användningen av "open data" 2.0 och "open sources".
 - Av personer som saknar grundutbildning genom att
 - de får tillgång till offentligt stöd till handledning (lokaler, instruktörer) så att dessa personer inte lämnas ensamma framför datorn,
 - kräva att operatörerna till överkomligt pris erbjuder tillgång till telefon och media som stöd för utbildningen,
 - främja spel där man inte riskerar att ge upp: "serious games", programvara med kompetensskapande innehåll, utnyttjande av sociala nätverk,
 - garantera stöd till de lokala aktörerna.
 - Av minoritetsgrupper genom att
 - stödja projekt för internettillämpningar som är flerspråkiga och anpassade (t.ex. inom utbildning i hälsofrågor, e-hälsovård, e-lärande), och
 - garantera tillgång för minoriteter till allmänna och avgiftsfria internetcentrum, till e-lärande och till skolundervisning.
- 1.8 Rent allmänt anser EESK att man bör
- låta e-integrationen ingå i all politik på EU-nivå och medlemsstatlig nivå,
 - snabbt slutföra nätverksinfrastrukturen (isolerade regioner, bredband ...),
 - från början betrakta den allmänna politiken för utvecklandet av digitaliseringen på europeisk, nationell och lokal nivå som en integrerad och icke-diskriminerande del,
 - främja användningen av utrustning och programvara som är något föråldrad,
 - anslå medel för att se till att kvinnor inkluderas i e-integrationen.
- 1.8.1 När det gäller finansieringen av åtgärderna bör man
- främja finansieringen av allmän tillgång till e-integrationen genom nationella offentliga medel och gemenskapsmedel,
 - utveckla investeringarna, framför allt för de tjänster som riktar sig till allmänheten (Europeiska socialfonden, Europeiska regionala utvecklingsfonden), säkerställa budgetmedlen för forskning och utveckling till 3 procent av EU:s BNP och minska nedskärningarna av de offentliga budgetarna,
 - avsätta reservmedel till denna viktiga utmaning för att behålla kunskapsnivån och mildra följderna av krisen,
 - prioritera den digitala utmaningen (genom Europeiska socialfonden) inom de lokala myndigheternas planering och skapa möjligheter för det civila samhällets organisationer att bistå de offentliga grupper som står utanför digitaliseringen,
 - anpassa additionalitetsprincipen för strukturfonder som är avsedda för den digitala integreringen,
 - att i förekommande fall använda obligatoriska lån till det viktiga arbetet med infrastrukturen,
 - främja offentlig-privata partnerskap inom en lämplig EU-ram,
 - främja principen om EU-beskattnings av finanstransaktioner och använda en del av dessa skattemedel till den digitala integrationen,
 - eftersträva förhandlingar mellan företag som ägnar sig åt "commercial gaming" och de offentliga aktörerna (utbildningen), för att till en lägre kostnad i andra hand använda deras teknik när den blivit föråldrad,
 - främja utvecklingen av mikrofinansiering av utbildningsprojekt,
 - främja system för direktstöd till människor för att få tillgång till grundläggande verktyg (hård- och mjukvara),
 - utvärdera de framsteg som har gjorts under de fem senaste åren genom digitaliseringen (nya arbetstillfällen) för att med aktörerna fastställa deras verkliga behov.
- 1.8.2 Underlätta förvärvande av kompetens genom att
- inrätta ett råd på sektorsnivå med uppgift att fastställa en europeisk referensram,
 - fastställa en europeisk referensram för utbildning och inrätta nya yrkesutbildningar inom området för informations- och kommunikationsteknik och fastställa kriterier för erhållande av diplom som är erkända i hela EU,
 - skapa en europeisk utbildningsmodell med flerspråkigt innehåll för att de berörda snabbt ska kunna tillägna sig erforderliga kunskaper och utbildning,

— via denna europeiska referensram höja status och löner inom området för informations- och kommunikationsteknik och utveckla denna e-lärandet till en hög professionell nivå (uppdatering av de yrken som ingår i IT-sektorn) för att öka antalet IT-användare och deras fortbildning,

— införa ett obligatoriskt "europeiskt e-pass" för att bilda ett företag.

1.8.3 Skapa internetsäkerhet för sårbara grupper genom att

— fastställa ett basinnehåll för internetanvändning och inte helt överlåta detta till marknaden (EU och medlemsstaterna),

— fastställa antivirusnormer för webbplatserna och undervisa om IT-säkerhet redan i skolan,

— se till att alla webbplatser innehåller information som påminner om grundläggande säkerhetsåtgärder,

— införa rättigheter för nätverksanvändare och se till att de respekteras,

— och i detta syfte införa en rättighetskod för IT-användare som överensstämmer med principerna i stadgan om de grundläggande rättigheterna och med artikel 9 i fördraget, där man åtminstone garanterar respekten för deras yttrandefrihet och rätten till information, rätten till skydd av personuppgifter, rätten till radering och rätten till skydd av minderåriga.

1.8.4 Skapa tillträde till arbetsmarknaden genom att

— främja utvecklandet av en social och civil dialog inom befintliga strukturer när det gäller alla berörda punkter för att öka kunskapen om behoven och för att skapa arbetstillfällen genom e-kompetens och möjligheter till ekonomisk, social och personlig utveckling,

— främja utbildningen i e-kompetens av de anställda i företagen så att de kan fortsätta att arbeta under en längre tid och för att utveckla företagets produktivitet.

1.8.5 På området för integrerande utbildning för alla rekommenderar EESK att unionen åtar sig

— att främja lika tillgång till integrerande utbildning i samtliga skolor,

— att främja framtidens e-integration från och med att barnen har uppnått förskoleålder, utan diskriminering,

— att främja e-utbildning av föräldrar och lärare samt nya arbetsvillkor för de sistanämnda,

— att främja spridning av digitala metoder i skolan, i synnerhet för de elever som inte lyckas, särskilt i form av lek⁽³⁾,

naturligtvis under ledning av lärare, i syfte att uppnå en kompetent användning av bildens makt, vilket kräver nya inlärnings- och uttrycksformer, särskilt i form av lek (användning av smarttelefoner i klasserna, "serious games", surfplattor, e-böcker, sociala nätverk ...),

— främja tillgång för alla till arbetsmarknaden genom förvärvande av gedigna allmänna och digitala färdigheter.

2. Bakgrund

2.1 Målet med EU 2020-strategin är att skapa en smart och hållbar tillväxt för alla. Av "En digital agenda för Europa"⁽⁴⁾ framgår att bristen på digital kompetens, risken för sänkt förtroende för näten och den ökande cyberbrottsligheten samt missade möjligheter att lösa samhällsproblem utgör hinder.

2.2 EESK anser att detta mål är oerhört viktigt. Ingen medborgare får uteslutas från den digitala tekniken under förutsättning att denna först och främst ger medborgaren möjlighet att utvecklas som person, att delta i det sociala livet och att bli självständig.⁽⁵⁾

3. Definitioner

3.1 E-integration

I Rigadeklarationen⁽⁶⁾ definieras e-integration som något som omfattar både informationsteknik och användning av denna för att nå bredare integrationsmål, genom deltagande från alla individer och alla samhällsgrupper i alla delar av informationssamhället.

3.2 Åtgärdernas målgrupp

Medborgarna indelas i olika grupper för att man ska kunna fastställa vilket stöd de har rätt till. E-integration bör dock vara en metod som tillämpas globalt. På det mänskliga planet börjar denna integration med att människor inte delas in i olika klasser. På det sociala planet innebär den gemensamt ansvarstagande och på industri- och handelsområdet innebär den "design for all", en utformning för alla, från utvecklingen av produkten till dess att användningen upphör.

3.3 Digital kultur

Digital kultur är i sig det medel och det verktyg utan vilket man inte längre kan dra nytta av det som tidigare utgjorde kultur i bred bemärkelse och som betraktas som något som förenar medborgarna. Utan detta verktyg begränsas möjligheterna till att skapa kontakter och förvärva nya kunskaper.

Kultur (att kunna läsa och skriva), kunskap och integration är saker som hör ihop och utgör ett icke-diskriminerande helhetsbegrepp för e-integration för hela samhället.

⁽⁴⁾ KOM(2010)0245, EUT C 54, 19.2.2011.

⁽⁵⁾ EU, ministerdeklaration, Malmö, Sverige, 18.11.2009.

⁽⁶⁾ EU, ministerdeklaration om IKT för ett integrerat samhälle, Riga, Lettland, 11.6.2006, punkt 4.

⁽³⁾ Lekfull inläring, det som kallas "edutainment" på engelska.

3.3.1 Att vara integrerad förutsätter att man uppfyller vissa förhandskrav:

- Att vara uppkopplad: e-tillgänglighet är fortfarande oerhört viktigt.
- Att kunna hantera tekniken.
- Att känna sig bekväm med tekniken: att ha utbildning i och ha digitala kunskaper om hur man använder all programvara för Mac, Windows, Linux, internet, mobiltelefoner etc.
- Att tillgodogöra sig information för att kritiskt kunna granska innehållet i alla typer av medier vid utövandet av ett aktivt medborgarskap.

3.3.2 De som utesluts från den digitala tekniken är bland annat äldre, funktionshindrade, ibland assistenter till dessa som har en låg inkomst och en låg utbildningsnivå. Detta bör dock preciseras: en del av den äldre befolkningen utgörs av personer som är utbildade och som har använt internet sedan det kom, och i vissa medlemsstater utgör dessa personer en reell drivkraft i ekonomin. EESK anser att det handlar om att genom den digitala tekniken garantera självständighet för alla, oavsett ställning i samhället, både genom särskilda åtgärder och genom ett angreppssätt som omfattar alla och som är mer ekonomiskt och integrerande.

3.3.3 EESK anser att e-integrationen är långt ifrån stabil och linjär. Tekniken utvecklas hela tiden, arbetsmarknaden är osäker och flexibel och karriärerna är splittrade. Utbildning och nya kunskaper är grundläggande integrationsfaktorer.

3.3.4 Företag som har ekonomiska svårigheter, brist på kompetens och/eller tid berörs. EESK anser att e-integration bör föregripa saker och ting för att i största möjliga mån anpassa utvecklingen inom IKT till de nya orsakerna till utanförskap.

3.4 Yrkesutövare med e-kompetens

Livslångt lärande är centralt. Tidigare har det varit mycket populärt bland de yngre generationerna att skaffa sig e-kompetens⁽⁷⁾. E-kompetens är dock nu något som företagen inte tar tillräcklig hänsyn till och som betalar sig dåligt lönemässigt sett. Det brådskar att locka framtida yrkesutövare till området genom att stärka dess status och förbättra lönerna och arbetsvillkoren för att åtgärda bristen på kompetent personal som har tillräcklig utbildning och för att integrera de personer som

befinner sig i svårigheter. Yrkesutövarna inom den digitala branschen åtföljs av användare.

4. Medlen

4.1 Allmän tillgång

4.1.1 För att åtgärda problemet med olika tillgång till IKT och främja e-integration, införde unionen 2002 samhällsomfattande tjänster och användares rättigheter avseende elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster⁽⁸⁾. Krav på en anslutning till ett allmänt kommunikationsnät bör inbegripa att man har en datahastighet som medger funktionellt och inte alltför dyrt tillträde till internet. Det handlar inte om att avskaffa marknaden eller den lojala konkurrensen utan att uppnå jämvikt mellan de ekonomiska målen och de sociala behov som omedelbart måste tillgodoses. Liksom EESK flera gånger har betonat är marknaden inte ett mål i sig, utan syftar till att förbättra medborgarnas liv.

4.1.2 Den kvalitet, innovation, insyn och tillgänglighet som man kan förvänta sig av tjänsterna av allmänt intresse i EU och i medlemsstaterna utgör själva grunden i e-integrationen. Det handlar alltså om en varaktig social effektivitet, vilket är ett nödvändigt inslag för integrerande "resultat". Detta är hela paradoxen i utmaningen med digital integration: den sociala effektiviteten i tjänsterna av allmänt intresse och tjänsterna av allmänt ekonomiskt intresse, den offentliga verksamheten, som präglas av hållbarhet, kommer att vara nödvändiga inslag i de integrerande resultaten, även om det handlar om ett område där snabbhet är en avgörande faktor. Det är de statliga myndigheternas ansvar att försöka åtgärda denna paradox.

4.2 Lika tillgång för alla

4.2.1 Utbyggnaden av nät som täcker hela det europeiska territoriet, utvecklingen av bredband för att främja hög hastighet och utnyttjandet av frigjorda frekvenser (den digitala utdelningen)⁽⁹⁾ bör snabbt fullbordas för att säkerställa de samhällsomfattande tjänsterna.

4.2.2 Man konstaterar dock att skillnaderna i tillgången och användningen av IKT kvarstår och återspeglar de befintliga ekonomiska och sociala skillnaderna. De e-integrerade medborgarna är oftast de som har möjlighet att få tillgång till logistiken och har den kunskap som krävs.

5. Förvärvandet av grundläggande digital kompetens

Digitala baskunskaper

En kombination av de tre faktorerna efterfrågan + intresse + medel (finansiella etc.) får målgrupperna att använda digital teknik.

⁽⁸⁾ Direktiv 2002/22/EG.

⁽⁹⁾ EUT C 94, 18.4.2002, EUT C 110, 9.5.2006, EUT C 175, 27.7.2007, EUT C 224, 30.8.2008, EUT C 175, 28.7.2009, EUT C 128, 18.5.2010, EUT C 44, 11.2.2011, EUT C 54, 19.2.2011, och EUT C 107, 6.4.2011, s. 53.

⁽⁷⁾ Enligt Insead, *The school of the world*, som citeras av generaldirektoratet för näringsliv och industri, M. Richier, utgiven den 28 mars 2011.

5.1 Äldre människor

5.1.1 De äldre befolkningsgrupperna ⁽¹⁰⁾, som blir allt större, använder IKT i mindre utsträckning:

- De som är bekanta med IKT: De behöver uppdatera sina kunskaper. För att de ska återintegreras eller vara kvar på arbetsmarknaden anser EESK att de lokala myndigheterna, tillsammans med företagen, skulle kunna erbjuda anpassad utbildning inom ramen för den sociala dialogen.
- De som ännu inte har börjat använda IKT: De måste åtgärda det bristande intresset, rädslan eller misstron och lära sig hantera verktygen, oavsett om det handlar om att få ett visst arbete eller för att underlätta vardagen eller det sociala livet. EESK anser att det är tekniken och de "kunniga" som måste anpassa sig. Dessa personer måste vara öppna för att 1) bli vägledda, 2) förfoga över programvara som underlättar saker och ting, 3) förfoga över lättfattligt material, 4) ha anpassade mål för att väcka intresse och sedan skapa efterfrågan, t.ex. projekt om e-hälsa, skapande av ett kollektivt minne för ett kvarter till exempel, återskapande av en social tillhörighet, självständighet.

5.1.2 För de personer som lever ensamma kan den digitala tekniken vara mycket viktig: Att aktivera telefonsamtal/larmtjänster till exempel genom en enkel knapptryckning till en rimlig kostnad kan vara en riktig tjänst av allmänt ekonomiskt intresse som räddar medborgarna i nödsituationer. E-hälsa kommer att spela en allt större roll ⁽¹¹⁾. Alla de principer som EESK vill ska respekteras för användare av den digitala tekniken är av allmän karaktär och är tillämpliga inom områdena för hälsa och sociala behov.

5.1.3 År 2012, som är året för aktivt åldrande, och dess innovationspartnerskap bör utgöra ett tillfälle för EU att framhäva den integrerande roll som IKT har bland generationerna (lärande), mot isolering och för ett bekvämt liv för de äldre.

5.2 Funktionshindrade personer

IKT kan underlätta för funktionshindrade personer att delta i samhället på lika villkor. ⁽¹²⁾ Uppgifterna är desamma som för alla samhällsgrupper: fastställande av mål, vägledning i lärandet, tillgängliga och anpassade programvaror och material, utrustning som är tillgänglig och lätt att använda samt i synnerhet intelligenta transportsystem ⁽¹³⁾. Den roll som "tjänster av allmänt intresse" spelar i den digitala kulturen blir tydlig när det gäller funktionshindrade personer. Stöd för varje slags funktionshinder kan leda till en bättre social integration. De icke-statliga organisationernas roll bör erkännas och samordnas med de statliga myndigheternas roll. En strategi inriktad på "design för alla", där man så långt som möjligt tar hänsyn till behoven

hos alla användarkategorier, är att föredra framför specialutformningar som endast riktar sig till funktionshindrade.

5.3 Låginkomsttagare

5.3.1 Olikheterna när det gäller e-tillgänglighet är en förlängning av ekonomiska och sociala ojämlikheter, som t.ex. mellan män/kvinnor, sammanboende par/ensamstående mödrar, städer/landsbygds- eller ömråden, rika länder/mindre utvecklade länder. Dessa ojämlikheter måste naturligtvis bekämpas för att en större inkludering ska kunna uppnås.

5.3.1.1 Personer med invandrarbakgrund och minoritetsgrupper är ännu mer missgynnade. De programvaror som dessa personer skulle behöva saknas på marknaden.

5.3.2 EESK anser att avgiftsfria allmänna internettjänster på viktiga och strategiska platser i städerna och tillgången till "open data 2.0" och öppen källkod ("open sources") skulle innebära möjligheter att söka arbete och kommunicera. Sådana platser skulle utgöra ett viktigt komplement till utbildning. De fyller en funktion som bör delas mellan offentliga myndigheter, operatörer och organisationer.

5.3.3 Tillgången till infrastrukturen och verktygen bör betraktas som en grundläggande rättighet. För att uppnå digital kompetens är utbildning, samt utbyte av kunskaper och erfarenheter, av stor betydelse för personer i alla åldrar och i varje livssituation.

5.4 Personer med låg utbildningsnivå

5.4.1 EESK anser att dessa personer skulle kunna intressera sig för den digitala tekniken om de fick särskild handledning via telefon och medier.

5.4.2 Arbete framför datorn bör kombineras med lärarledd handledning, och undervisningen inledas med spel där man inte riskerar att bli avskräckt. EESK anser att barn med bristfällig skolutbildning skulle kunna hinna ikapp med hjälp av "smart phones" som kan betraktas som en ny form av penna. Grundutbildningen skulle kunna inledas med "serious games", som är närbesläktade med kognitiva spel och som vänder sig till både barn och vuxna, med programvaror med kvalificerat innehåll.

5.4.3 För att unionens digitala teknik ska vara inkluderande krävs att internet berikas med kultur. Kulturen är det som européer i störst utsträckning anser sig dela. EU bör främja en mångfald av kulturella uttryck inom samtliga initiativ som är knutna till den digitala agendan ⁽¹⁴⁾. Digitaliseringen av kulturella föremål skulle göra det lättare för personer med färre möjligheter att skaffa sig kunskaper som är till nytta för både social integration och personlig utveckling, i synnerhet om informationen ges på det egna modersmålet.

⁽¹⁰⁾ EUT C 44, 11.2.2011, s. 17, EUT C 77, 31.3.2009, s. 115, och EUT C 74, 23.3.2005, s. 44.

⁽¹¹⁾ EUT C 317, 23.12.2009, s. 84.

Se Ethel, European Health Telematics Association.

⁽¹²⁾ KOM(2010)0636, FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning, EU, 23.12.2010.

⁽¹³⁾ EUT C 277, 17.11.2009, s. 85.

⁽¹⁴⁾ Unescos konvention om främjande av mångfalden av kulturella uttryck av den 20 oktober 2005, som trädde i kraft den 18 mars 2007, Europaparlamentets resolution av den 5 maj 2010 om en ny digital agenda för Europa: 2015.eu.

5.5 Minoritetsgrupper

5.5.1 EESK hoppas att dessa minoritetsgrupper, oavsett om de har invandrat eller inte, som t.ex. romerna, ska omfattas av e-integreringen. Dessa personer är inte analfabeter, men de behärskar inte mottagarlandets språk eller kultur. De har ofta svårt att använda datorer. Kvinnorna har ofta sämre kunskaper, och är mer missgynnade.

5.5.2 Exemplet IMI⁽¹⁵⁾, en flerspråkig online-tillämpning som syftar till att underlätta kommunikationen mellan EU:s nationella administrativa myndigheter, skulle kunna utgöra grundvalen för sociala tillämpningar med syfte att främja undervisning av personer som bor i eller är medborgare i EU. Dessa personer skulle därigenom få tillgång till e-lärande.

5.5.3 De sociala nätverken skulle kunna ha en framträdande roll för de grupper som omnämns i kapitel 5 om de behärskade tekniken. Även internetkaféerna spelar en särskild roll för att unga personer ska kunna utveckla ett digitalt intresse och skaffa sig digital kompetens. Internetkaféerna skulle kunna göras mer ekonomiskt överkomliga, till exempel genom att lokala myndigheter utfärdar kuponger till reducerade priser.

5.6 Företag

5.6.1 Små och medelstora företag, vars huvudsakliga verksamhet inte berör det digitala området, kan vara utestängda från IT-samhället. Faktorer som brist på tid för att lära sig att tillämpa tekniken, starka traditioner, ekonomiska svårigheter och en föräldrad inställning till IT-förvaltning kan påverka hur företaget sköts och hur det utvecklas, samt inverka på de anställda. Företagen kan också gå miste om användning av så kallade datormoln⁽¹⁶⁾ ("cloud computing"), som erbjuder lösningar på området för IT-förvaltning. Eftersom företagens produktivitet kan påverkas är det nödvändigt att försöka hitta metoder för att dessa företag ska inkluderas.

6. Utveckling av digital kompetens hos alla medborgare för att klara de sociala och samhälleliga utmaningarna

6.1 Utbildning⁽¹⁷⁾

6.1.1 Framtidens inkludering bör inledas i förskoleåldern.

Om alla barn, inklusive funktionshindrade, barn till ensamstående föräldrar och barn från familjer med svårigheter, får lika tillgång till en inkluderande digital utbildning i skolorna, kommer deras självständighet i vuxen ålder att öka. Utbredd användning av "serious games", surfplattor och e-böcker under ledning

⁽¹⁵⁾ IMI, KOM(2011)0075 av den 21 februari 2011 – Samarbete och EU/Ekonomisk utveckling och sysselsättning, www.ec.europa.eu/imi-net.

⁽¹⁶⁾ **Datormoln** ("cloud computing"): en informationsteknik som används för att förmedla varor, tjänster och förvaltningslösningar i realtid via internet, antingen inom företaget (privat), utom företaget (offentligt), eller både och. Yttrande från EESK (TEN/452) (under utarbetande).

⁽¹⁷⁾ **E-lärande**: tillämpning av ny teknik, multimedia och internet för att förbättra kvaliteten i utbildningen genom fjärråtkomst till resurser och tjänster, samarbeten och utbyten (kommissionens definition – e-lärandeinitiativet).

av lärare och med utnyttjande av de sociala nätverken kan bidra till att integrera de mest utsatta eleverna tack vare de nya former för inläring som de på detta sätt får tillgång till.

6.1.2 De som tillägnar sig meriter, tar examen och inriktar sig mot yrken inom IT-sektorn bör kunna stödja sig mot en europeisk ram för utbildning, i synnerhet med anknytning till IT-samhällets nya yrkessektorer. Vissa yrken har omklassificerats, andra inte. En offentlig europeisk årsbok om "digital kompetens" skulle kunna sammanställas med villkor för utfärdande av europeiska examensbevis, vilket skulle underlätta rörligheten för berörda personer. EESK anser att åtgärder som gör det möjligt för europeiska studenter att uppnå en privilegierad ställning på arbetsmarknaden torde minska deras avoga inställning mot IT-sektorn.

6.1.3 En europeisk satsning bör vara inriktad mot all slags utbildning på IT-området, på både nationell, regional och lokal nivå, och även omfatta utbildning av föräldrar och lärare vars arbetsvillkor har förändrats.

6.2 Livslångt e-lärande

6.2.1 Till vissa berörda grupper krävs riktade informationskampanjer. För dem som står utanför IT-samhället är det viktigt med erfarenhetsbaserad kunskap, och genom samverkansmetoder vid sidan av teoretisk undervisning skapas möjligheter till både utveckling och e-integration. De arbetslösa, personer som är yrkesverksamma, äldre eller socialt marginaliserade som önskar en anställning är särskilt berörda. De behöver förbättra sina anställningsmöjligheter och öka sin sociala kompetens.

6.2.2 Åtgärder för företag

Ett "europeiskt e-pass" efter en standardutbildning i informations- och kommunikationsteknik (IKT) i affärsmiljö kan bli ett framtida krav för att bilda ett företag.

En internutbildning i IKT för de anställda inom företag borde införas generellt genom företagsinterna avtal. En sådan utbildning skulle bidra till e-integrationen och göra det möjligt för företag att behålla sina anställda längre, samt öka företagets produktivitet.

6.2.3 Åtgärder för offentliga myndigheter

Politik för att främja den digitala utvecklingen på nationell och lokal nivå bör från början vara inkluderande och icke-diskriminerande.

När det gäller användning av strukturfonder är det upp till myndigheterna att fastställa vilka innovativa verksamheter som är betydelsefulla för samhället som helhet, och som kan motta stöd för att kunna erbjudas till samtliga berörda parter till ett bättre pris.

EU och medlemsstaterna bör föreslå ett europeiskt ramverk för att utveckla yrkeskunnandet på IT-området.

6.3 Att bearbeta innehåll

6.3.1 Innehållets betydelse gör att definitionen av utbildning och kultur inte bör göras av marknaden.

6.3.2 De nationella myndigheterna bör definiera grundinnehållet, främja distansutbildning och, tillsammans med unionen, fastställa lämpliga ramar för utfärdande av utbildningsbevis som erkänns på EU-nivå. Det är nödvändigt att lyssna på användarna för att fastställa de verkliga behoven.

6.3.3 Anpassningsbart och multimedialt innehåll är nödvändigt för att den digitala miljön för personen i fråga ska ha ett kontinuum (ett "bildat" internet), med respekt för funktionshindrade personers tillgänglighet.

6.3.4 Medborgare i de länder vars språk talas i mycket begränsad omfattning utanför landet befinner sig i en orättvis situation med tanke på utbudet på internet. Unionen och medlemsstaterna bör säkerställa respekt för deras kultur och spridning av riktigt innehåll på deras språk.

6.3.5 Innehållet i de sociala nätverken skapas av användarna. Verket kan användas för att locka alla dem som har svårt med den digitala tekniken, med respekt för användarrättigheterna.

7. Att inge en trygghetskänsla för att undanröja misstro

A. Den digitala tekniken måste användas med största försiktighet⁽¹⁸⁾ när man inte känner sig säker på sig själv eller på systemet och när bristande kunskap om internetsäkerhet hindrar en från att använda tekniken⁽¹⁹⁾. Personer som inte omfattas av eller som är på väg mot e-integration löper större risker.

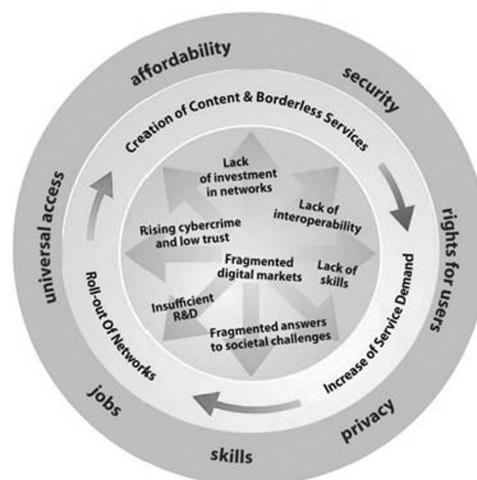
B. Användningen av den digitala tekniken påverkar tankesätten bland människor och i samhället. Måste man till exempel skydda "insyn" eller "privatliv"? Generellt sett bör all digital integration ske med vetskapen om att verktyget i sig innebär en hög "grad av intrång"⁽²⁰⁾ i privatlivet, oavsett om man har gått med på det eller inte, där missbruk medför fördömande konsekvenser för varje användare, särskilt för utsatta människor. En intensifiering av kampen mot missbruk och digital kriminalitet bör bidra till att ytterligare öka användarnas förtroende.

⁽¹⁸⁾ EUT C 218, 23.7.2011, s. 130.

⁽¹⁹⁾ EUT C 107, 6.4.2011, s. 58, och KOM(2010) 521 slutlig.

⁽²⁰⁾ Alex Türk, ordförande för den nationella kommissionen för IT och friheter, Frankrike, "La vie privée en péril, des citoyens sous contrôle", utg. O. Jacob, 2011, G29:s arbete, arbetsgrupp bestående av företrädare för varje oberoende myndighet för skydd av nationella uppgifter (artikel 29, direktiv, 24.10.1995).

C. Utmaningarna med den digitala tekniken och medborgarnas förväntningar kan sammanfattas och uttryckas genom en symbol bestående av tre koncentriska cirklar:

7.1 Användarnas rättigheter

7.1.1 EESK efterlyser åtgärder som inger förtroende och en trygghetskänsla hos alla människor, i den digitala miljön och transaktioner på nätet, i enlighet med det sjunde⁽²¹⁾ ramprogrammet för forskning, teknisk utveckling och demonstration.

7.1.2 Man skulle kunna undersöka möjligheten att låta webbplatser omfatta information om enkla regler som man bör följa för att skydda sig⁽²²⁾. Om eleverna redan från början av högstadiet får läsa småskrifter som "eYou Guide – dina rättigheter på nätet"⁽²³⁾ som Europeiska kommissionen har offentliggjort skulle detta vara av stor vikt för att göra den unga publiken, som också är sårbar, medveten om reflexer som man bör lära sig för att använda den digitala tekniken utan att vålla skada.

7.1.3 EESK anser att man bör upplysa medborgarna mer om den roll som Europeiska datatillsynsmannen, som upprättades genom artikel 16 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, och G29 har.

7.1.4 EESK vill att man ska skydda användarnas värdighet genom att införa regler i EU-rätten⁽²⁴⁾ i överensstämmelse med principerna i stadgan om de grundläggande rättigheterna för att säkerställa respekt för deras

— yttrandefrihet, informationsfrihet, särskilt på modersmålet,

— rätt till skydd av deras privatliv och privata uppgifter (personuppgifter, hälsotillstånd etc.),

⁽²¹⁾ Sjunde ramprogrammet för verksamhet inom området forskning, teknisk utveckling och demonstration (2007–2013) – Beslut (EG) nr 1982/2006, 18.12.2006.

⁽²²⁾ Yttrande nr 5/2009 från G29 om sociala nätverket på Internet, 12.6.2009, kap. 5, punkt 8, om att utveckla automatiska tekniska parametrar för att värna om privatlivet.

⁽²³⁾ Internet: www.ec.europa.eu/eyougide.

⁽²⁴⁾ Europaparlamentets resolution av den 5 maj 2010 om en ny digital agenda för Europa: Europa 2015.eu, punkt 29, enligt vilken många av medlemsstaterna fortfarande inte har ratificerat Europarådets konvention om IT-relaterad brottslighet.

— rätt till radering,

— rätt att skydda sina barn.

7.1.5 EESK påminner också om att det redan finns olika nationella och internationella konsumentstadgor⁽²⁵⁾ som tar upp och skyddar användarnas grundläggande rättigheter i den digitala miljön. Europaparlamentet har också efterlyst en sådan stadga. EESK vill att Europeiska kommissionens offentliggörande av en uppförandekod för EU-onlinerättigheter i sitt meddelande om en digital agenda⁽²⁶⁾ utan dröjsmål blir föremål för en dialog mellan konsumentorganisationerna men även med arbetsmarknadens parter i EU.

7.2 Europaparlamentet vill att "en 'femte frihet' som möjliggör en fri spridning av innehåll och kunskap måste utvecklas" på näten. EESK anser att friheten bör garantera säkerhet för användarna och immateriella rättigheter. Ekonomisk och industriell information måste också skyddas. Nät ("grids") och nätbaserade tjänster ("cloud computing") som mobiliserar många digitala aktörer samtidigt kräver särskilda skyddsmetoder som bör ställas till företagens, särskilt mikroföretagens, förfogande.

7.3 En snabbare e-förvaltning⁽²⁷⁾ ur formalitetssynpunkt skulle kunna säkerställa administrativa åtgärder, särskilt för äldre människor, med tanke på det faktum att e-demokratien kan vara integrerande men att den inte får hota demokratien kort sagt och att metoderna bör underkastas de principer som anges ovan.

8. Att skapa arbetstillfällen

8.1 Tanken bakom e-integrering för alla är att höja sysselsättningsnivån och öka tillväxten. Krisen, de demografiska förutsättningarna och den ökade arbetslösheten och fattigdomen främjar inte kompetensutvecklingen, varken från löntagarnas eller från arbetsgivarnas perspektiv. Att bekämpa otrygga anställningsförhållanden och utanförskap är en förutsättning för forskning och kvalifikationer, särskilt på det digitala området, för att få tillträde till en arbetsmarknad för alla⁽²⁸⁾ eftersom klyftan mellan behöriga och obehöriga personer växer. Den sociala dialogen, särskilt inom sektorerna⁽²⁹⁾, och den allmänna politiken måste mötas för att förbättra den missgynnade allmänhetens digitala kvalifikationer och omvandla kvalifikationerna till anställning.

8.2 Nya yrken intresserar de kategorier människor som utbildar sig inom digital teknik för att åter komma in på arbetsmarknaden. De myndigheter som ansvarar för sysselsättningen i

medlemsstaterna måste kunna framhålla dessa inom olika områden för att främja ett erkännande av från unionens sida.

8.3 Yrkesinspektionen behöver moderniseras i samtliga medlemsstater.

8.4 *Mainstreaming* och synergi mellan olika åtgärder inom unionen är nyckeln till en lyckad e-integration. Merparten av slutanvändarens digitala utrustning importerar till unionen och EU-medborgarna känner inte till mycket om tillverkningen. Deras möjligheter till tillträde beror emellertid på vilken utrustning de har tillgång till, och det gäller framför allt den missgynnade allmänheten, särskilt äldre och funktionshindrade. Lättillgänglig design och funktion bör gynnas, liksom programvaror med ett innehåll som är anpassat för att främja den integrerande digitala kompetensen, enligt ett europeiskt synsätt och med respekt för internationella standarder. Klausuler bör också införlivas i handelsavtalen.

8.5 Detta kräver investeringar inom alla områden, särskilt för tjänster som riktar sig till allmänheten. Om européerna inte gör det kommer andra att göra det, och företagen i EU förlorar marknader och sysselsättning. EU:s nuvarande målsättning är att investera 3 procent av BNP i FoU. EESK anser att det verkligen behöver ske skyndsamt. Samtliga missgynnade grupper förväntar sig framsteg.

9. Finansiering av åtgärderna

9.1 Den politik som ska tas fram bör förhindra att de som redan är e-integrerade lämnar den goda cirkeln. Budgeten för denna avgörande utmaning för unionen bör utvecklas långsiktigt, från början (FoUI) till slutet av kedjan (slutanvändarna) med finansiella medel som gör det möjligt att utjämna effekterna av kriser. När de nationella budgetarna inte längre har något manöverutrymme på grund av nödvändiga nedskärningar för att minska kostnaderna kan varje extra procent ha betydelse.

9.2 Integrationen av dem som står utanför digitaliseringen kan utvecklas genom att man skapar en strukturerad europeisk marknad för lämpliga stödtjänster, eventuellt i form av en arbetsgrupp som skulle ge skalfördelar.

9.3 Finansieringen omfattar hela det europeiska territoriet när det gäller infrastruktur, forskning och teknisk innovation, innehåll, social innovation för den utestängda allmänheten, e-lärande, omvandling av kompetens till sysselsättning, det civila samhällets åtgärder, företag samt nationella, territoriella och lokala offentliga aktörer.

9.4 Det sammanlagda stödet borde undanröja orsakerna till utestängning som i sig förstärker varandra, stå för energikostnader, lokaler, definition av innehåll, skapa anpassad utrustning och utforma anpassad undervisning.

⁽²⁵⁾ Dokument nr 3708 INFOSOC, mars 2008 – stadga om konsumentmakt i den digitala miljön.

⁽²⁶⁾ KOM(2010)0245 slutlig/2, åtgärd 4.

⁽²⁷⁾ Malmödeklarationen, 2009.

⁽²⁸⁾ Ramavtal ETUC-BUSINESS.EUROPE, CEEP, UEAPME, 2010.

⁽²⁹⁾ Europaparlamentets och rådets rekommendation om en europeisk referensram för kvalifikationer för livslångt lärande (2008/C 111/01).

9.5 Åtgärder för e-integration (förvaltning, åtgärder, kontroll) borde enligt EESK nämnas i den årliga rapport som kommissionen publicerar och diskuteras med arbetsmarknadens parter. Åtgärder för att visa medborgarna på möjligheter till e-integration borde få en bred spridning.

9.5.1 Territoriella aktörer som ligger i täten för att genomföra den nationella politiken bör 1) föra upp den digitala prioriteringen på sina lokala agendor och vända sig till ESF, 2) göra de ansvariga medvetna om de digitala behoven för sociala grupper som de ansvarar för, 3) medvetandegöra målgrupper via lokala medel, exempelvis lokal-TV, 4) samråda med dem om deras egna behov genom möten med företrädare för organisationer i det civila samhället.

9.5.1.1 EESK beklagar att den sociala och civila dialogen, såväl på europeisk som på nationell nivå, inte är specifikt uppbyggd kring e-samhället som i stor utsträckning påverkar hur vi lever, med tanke på att missgynnade grupper har behov av varaktighet, enhetlighet, garantier och decentraliserade åtgärder.

9.6 Företagen bör ha möjlighet att utvecklas digitalt, och se till att utvecklare och konstruktörer blir intresserade, både av dem själva och av att ta hänsyn till alla slags funktionshinder ("Design for all", inbegripet e-tillgänglighet).

9.7 Finansieringssätt

9.7.1 Europeiska socialfonden: För perioden 2014–2020 planerar kommissionen (nyckelåtgärderna 11 och 12) att tilldela medlemsstaterna medel via ESF för att genomföra e-integrations målsättningar. EESK anser att det dessutom är nödvändigt att eftersträva största möjliga synergi mellan budgetposterna.

9.7.1.1 EESK ifrågasätter om additionalitetsprincipen är relevant när det gäller tilldelning av strukturfonder inför en sådan framtida utmaning, när ett stort antal offentliga aktörer har stora ekonomiska svårigheter, och när åtgärderna för att minska den digitala klyftan inte kan vänta. EESK vill att man undersöker möjligheterna till direkt tilldelning.

9.7.2 Kommittén föreslår att man för att genomföra e-integrationen undersöker möjligheter till nya finansieringssätt:

— Mellan privata och offentliga aktörer, för IKT i allmänhet, och exempelvis med företag som ägnar sig åt "commercial gaming", (som har stora intäkter) för att till en lägre kostnad och i andra hand återanvända deras avancerade teknik.

— För e-infrastruktur och infrastruktur, inom ramen för kommissionens initiativ "obligationslån Europa 2020 för finansiering av projekt", om initiativet genomförs⁽³⁰⁾.

— Bidrag till e-lärande från accessleverantörerna, operatörerna och leverantörerna av utrustning.

— EU-beskattnings av finansiella transaktioner⁽³¹⁾ varav en del skulle kunna vara avsedd för den digitala integrationen.

9.7.3 I samtliga fall skulle kontrollen⁽³²⁾ av hur medlen utnyttjas vara avgörande för att stödet ska vara effektivt. Arbetsmarknadens parter bör ingå i de olika formerna av kontroll. När det gäller ESF finns redan övervakningskommittéer. Partnerskap mellan offentlig och privat verksamhet inom en lämplig europeisk ram fordrar att nya sätt att se på den slutliga kostnaden såväl för skattebetalaren som för användaren undersöks, i enlighet med logiken och reglerna för tjänster av allmänt intresse, tjänster av allmänt ekonomiskt intresse och sociala tjänster av allmänt intresse. Det skulle endast vara tänkbart inom en lämplig europeisk ram.⁽³³⁾

9.7.4 EESK anser att det inte är tillräckligt att göra tillträdet allmänt och anpassa överföringshastigheterna hos den samhällsomfattande tjänsten till den tekniska utvecklingen och upprepar sitt förslag (CESE 1915/2008) att

— engagera sig i den sociala utslutningen som sammanfaller med bristen på medel och kompetens inom missgynnade grupper av användare, men även geografisk utslutning, och utvidga de samhällsomfattande tjänsterna så att alla användare får tillgång till utvecklingen, oavsett situation,

— främja finansiering av de samhällsomfattande tjänsterna⁽³⁴⁾ genom nationella offentliga anslag och gemenskapsmedel, som är det enda sättet som är anpassat till länder där skyldigheten att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster utgör en alltför stor ekonomisk börda för en operatör,

— stödja förslag till digital integration, bland annat mikrofinansiering av utbildningsprojekt som bedrivs av lokala offentliga centrum, och placering av interaktiva terminaler på offentliga platser med kostnadsfri tillgång till internet,

⁽³⁰⁾ Samråd till och med 2.5.2011.

⁽³¹⁾ EP, Podimatas betänkande om beskattning av finansiella transaktioner – 529 röster för, 127 röster emot, 18 röster nedlagda (8–9 mars 2011).

⁽³²⁾ EUT C 132, 3.5.2011, s. 8.

⁽³³⁾ EUT C 48, 15.2.2011, s. 72.

⁽³⁴⁾ EUT C 175, 28.7.2009, s. 8.

- uppmana medlemsstaterna att planera för ekonomiskt stöd till familjer eller personer för vilka den grundläggande utrustningen (dator, programvara och modem), tillträde och tjänst kan innebära en alltför hög kostnad.

Bryssel den 13 juli 2011

Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs
ordförande
Staffan NILSSON
